

TREBALL DE FI DE GRAU

**ANÀLISI DE LA POLÍTICA URBANÍSTICA  
SUPERILLA BARCELONA**

Sostenibilitat a les Ciutats

RESUM EXECUTIU

Nom: Joana Munujos i Vendrell

NIU: 1598622

Data: Maig 2024

Tutor: Ricard Gomà i Carmona

Grau: Sociologia

Les ciutats avui dia són un gran contribuent de l'emergència climàtica pel seu consum energètic, l'ús de recursos no renovables, la sobrepoblació i el model d'economia lineal capitalista. Per tant, tot i que l'emergència climàtica és un repte de la sostenibilitat global, no pot ser resolta sense un focus important en la sostenibilitat urbana.

La pregunta de recerca és: *A quines qüestions i problemàtiques dona resposta la implementació de la política pública Superilles Barcelona?*

El projecte busca identificar les problemàtiques urbanes, socials, polítiques, econòmiques i mediambientals que impulsen la implementació de la política pública Superilla Barcelona, a mans de l'Ajuntament de Barcelona. En concret:

- Situar el model de ciutat sostenible en el context actual
- Reconèixer la influència de la crisi climàtica en la creació i desenvolupament de la ciutat
- Emfasitzar en la importància del disseny de la ciutat per a combatre la crisi climàtica
- Donar veu al paper de l'espai públic i la incidència de l'ús d'aquest en el benestar de la ciutadania
- Analitzar els objectius i desenvolupament de Superilla Barcelona
- Relacionar les problemàtiques a les quals s'enfronta la ciutat del segle XXI amb les solucions de Superilla Barcelona

Els elements teòrics i conceptuals que la recerca considera per a emmarcar l'estudi de cas tracten les ciutats i les seves implicacions per a la transició ecològica, la governança urbana, i les ciutats sostenibles.

Tot i la seva poca extensió global, les ciutats són la principal font de contaminació mundial i desigualtat social. Per a convertir les ciutats en sostenibles necessitem la implementació de posicions laborals i oportunitats econòmiques, un habitatge digne, segur i accessible, comunitats resilients i economies fortes (Küfeoğlu, 2022).

Un problema complex i dinàmic, com la sostenibilitat urbana, només pot ser abordat des de la governança, en aquest cas, urbana. Entenem aquesta com la participació

d'actors de la societat civil i les organitzacions no governamentals a la governança de la ciutat.

Una ciutat sostenible és aquell entorn urbà que contribueix a una millor qualitat i protecció del medi ambient i l'equitat social i benestar a llarg termini, mitjançant l'adopció d'estratègies de desenvolupament sostenible (Bibri & Krogstie, 2017). La recerca revisa els nous principis de la sostenibilitat en nuclis urbans proposats a l'article *Towards modern sustainable cities* (Sodiq et al., 2019).

A partir de l'anàlisi de documents i fonts de caràcter primari i l'entrevista a l'anterior arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona, Xavi Matilla, es duu a terme un estudi de cas de la vigent política pública urbana Superilles Barcelona, implementada per l'Ajuntament de Barcelona.

El nou model urbà vol posar fi al procés capitalista d'homogeneïtzació dels barris, donant protagonisme a les persones i el verd, a més d'acabar amb el predomini dels combustibles fòssils (Sanz 2023).

Els eixos verds són carrers pacificats, amb llocs d'estada i verd, que permeten desplaçar-se a peu amb comoditat i seguretat. Les places que es creen en l'encreuament d'aquests, són espais d'estada amb el protagonisme del verd i del joc (Ajuntament de Barcelona 2022).

Per a executar Superilla Barcelona, diversos actors participen en el seu procés de disseny i implementació: per una banda, la vessant tècnica consistent en l'Oficina Tècnica Superilla Barcelona; la vessant social, focalitzada en el procés de participació ciutadana i el grup impuls; la vessant assessora o consell assessor; i la vessant política, constituïda per l'equip de govern.

“Jo crec que Superilla d'alguna manera és una resposta a algunes de les necessitats o problemes que la ciutat de Barcelona té en aquests moments, que tenen a veure amb qüestions mediambientals i qüestions socials” (Entrevista Xavi Matilla). Les principals qüestions a les quals dona resposta Superilla són: la transició ecològica i canvi climàtic; el dret a l'espai públic i la constitució d'un nou model de carrer (model d'eix verd); i la cuida en xarxa i proximitat.

La gestió urbana governamental té un impacte en el benestar de la ciutadania i medi ambient. La resposta de Superilla Barcelona vers l'emergència climàtica comença per identificar el paper de les ciutats com a quelcom rellevant en la transició ecològica.

Les estratègies de Superilla prioritza la cuida en xarxa i proximitat i la reivindicació de l'espai públic, amb l'objectiu de defensar els barris i protegir-los de l'homogeneïtzació. De totes maneres, un dels impactes de la política urbanística és la gentrificació, produint l'efecte contrari.

El projecte fomenta exitosament la natura als nuclis urbans, i persegueix la mobilitat sostenible, aconseguint erradicar la jerarquia del vehicle privat als eixos verds. No obstant, la manca d'alternatives de transport públic ha desencadenat queixes.

Problemàtiques com l'habitatge, l'accés limitat a la participació ciutadana, l'accés equitatiu a serveis a la ciutat i la seguretat i dret a l'espai públic són problemes dinàmics i complexos, per tant, influenciats per a més d'un sectors. Necessiten doncs, ser afrontats des de diversos angles i no només des de la vessant tècnica de l'urbanisme.